

PERIÒDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncis

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ta - 1.ª - Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy publiquem per folletí desde la plana n.º 9 á la n.º 16 inclosa, de la comedia

MON DE MONAS

UNA IDEA BONA

Ahí va celebrarse una reunió ab assistència d' un regular número d' escriptors y compositors que 's proposan fundar una associació de autors dramàtics y lírics catòlics. En ella va presentarse un projecte de reglament, lo qual va donar lloch á una discussió animada, havent quedat aprovat ab varias esmenas presentadas per alguns de 'ls concurrents.

De 'ls discursos pronunciats se 'n pòt deduir que 'ls iniciadors de realisar aquest bon pensament están inspirats en un ideal de gran utilitat per' la escena catalana, y aqueixa circumstancia val, á parer nostre, la pena de que tots quants nos preocupem de 'l pervindre de 'l teatro regional, mirem ab simpatia y ab entussiasme la obra que diumenje comensaren posanthi com qui diu 'ls fonaments.

Per xo 'ns mostrem partidaris de que prosperi la associació próxima á constituirse á l' amparo de la llei, y per xo hauriam vist ab gran satisfacció mes esperit en bé de l' art teatral de 'l que 's desprén de 'ls estatuts allí aprovats.

Entenem nosaltres que las causas bonas y las ideas nobles han de presentarse sense vacilacions de cap mena, perque deixant compèndrer tot l' espay que 's proposan recòrrer alcanarán embranzida si no tan forta com los entussiasmats desitjin, á lo menos bastant mes gran que si 's comensa ab raquitisme. No vol dir aixó que siguem partidaris de 'l «tot ó res» com las personas irreflexivas pre-

gonan: puig creyem de mes profit anar sempre ab peus de plom, perque la experiència ensenya que poch á poch se' va lluny y que qui tot ho vól casi sempre tot ho pert. Desgraciadament en lo camp catalanista hi ha molts irreflexius, uns de bona fe y altres hipòcritas, traydors y mals catalans que disfressan en públich sa antipatriòtica fal·lera separatista ab la careta de la autonomia política, y nosaltres que en lo polítich combatem ab totes nostras forsas y ab arguments de lògica la ineficacia de tan innoble procedir poch catalá, no anem á exigir en lo camp artístich lo que detestem en la esfera principal de 'l catalanisme. No. Pero aixó apart, creyem que 'ls estatuts en qüestió podian anar un xich mes endevant y deixar oberta la porta de comunicació artística entre las societats catòlicas de aficionats y las representacions públicas de un teatro verament catòlich.

Y ho entenem aixís y ho creyem de necessitat y oportunitat, avuy que la farsa innovadora ha comensat á invadir la escena nostra; avuy qu' encara ès temps de posarhi saludable resclosa per' evitar que las ayguas de 'l riu de 'l modernisme perjudicial (no 'l que no ho siga) avensan ab furia, y lograr que la resclosa las fassi desviar y las entri si per cás en lo casal de 'ls que gosan ab las ideas maléficas que aixís no podran arribar á 'l mar tranquil de la moral catòlica.

Creiem mes: ara que molts families se playen de la corrent innoble de una part de l' art dramàtich regional, vindria be comensar á implantar la bona idea de una escena catalana en la que hi tinguessin cabuda obras escrites [sometentse estrictament á la mes purá moral cristiana, las quals previament revisadas per personas competents, encausarian molt lo gust de 'l públich y enaltirian nostre teatro.

Tinga presents aquestas observacions la nova

associació, y aixis com ara comensa limitantse á procurar que s'estengui la representació en las societats católicas de produccions sense damas y á desterrar la costum de posar en escena obras mutilantlas y espatllantlas á l'suprimir las senyoras, potsè mes endevant la esperiencia 'la encoratjará per extèndrer mes son vol y entrar en la esfera de las funcions públicas, en las quals podrán sèr atmesas aquellas obras, que sense exclourer las damas reuneixin condicions de la mes escrupulosa moralitat y que pugan portar la gloria de 'l teatre catalá á 'l millor grau de 'l seu esplendor.

De totas maneras la nova associació tè totas nostras simpatías y estarem á 'l seu costat, cooperant en tot quant podrem á sa prosperitat y á 'l desàrrollo de la idea bona que 's proposa portar á efecte.

P. DE R.

Revista teatral

Eldorado.—*Los buenos mozos* se titula la sarsuela de 'ls Srs. Silva y Shaw la lletra y de 'l Mtre. Chapí, la música, ultimament estrenada.

Sens ésser cap cosa nova en son argument y en sos tipos, s'hi veu desseguida la ma destra de sos autors en la preparació d'escenas que á 'l públich agradan y en la elecció de xistes de bona mena.

A 'ls primers compassos de la introducció s'adivina es música de 'l Mtre. Chapí per lo moguda, ayrosa, fácil y ben instrumentada.

Te números desarrollats de má mestra cenyintse á 'l tema inicial melódich.

L'execució, de primera, figurant en primer terme 'ls senyors Gil, Duval y altres quals noms no recordem.

Lo Mtre. Cotó acertat en la direcció de l'orquestra.

Lo públich respongué ab aplausos á 'l treball de la companyia.

Gran-via.—No 'ns enganyaren los diaris madrilenys á 'l dir que la obra últimament estrenada de 'n Vital Aza era d'aquellas que 's domicilian per llarch temps en los cartells, satisfá á 'l empresari, alegra 'l públich y fá siguin llenos las representacions.

Ha resultat confirmada en totas sas parts la sentència de primera instancia.

En *La sala de armas*, l'expert autor dramátich ja citat, ha fet un derrotxe de superfina observació de lo que passa ó pot passar en una academia d'esgrima ab tots sos incidents y detalls, enriquit uns y altres, ab la mes agradable forma que desitjarse púgui dintre 'l bon gust y la educació.

Insiguint nostra costum no detallarem escena per escena. Es preferible la veji 'l públich verge de datos y prejudicis que 'l preocupan y 'l distreuan.

Vajint' hi nostres lectors en la seguritat plena de que surtirán de 'l teatre esperan la funció següent per tornar'hi.

L'execució perfecte.

¡Be prou 's coneix que l'ha dirijida 'l sempre aplaudit senyor Carbon!

Lo reputat é intel·ligent mestre d'esgrima senyor Bea dona un assalt que li valgué forts mereixedors aplausos.

Estem segurs tindrem *Sala* per' temps.

¡*La cariñosa* 's titula la sarsuela de Jackson Veyán y mestre Bretón. No ha tingut l'èxit que á nostre entendre mereix lo treball de 'l músich.

Sempre ho hem dit: la música de 'l autor de *La Verberna*, per sa especial factura, per sa manera de tractar las melodias dintre 'l més regorisme científich, no es d'aquella que á la primera audició agradi, se compregui no; hi ha necessitat de seguirla pas á pas ab atenció suma, de identificarse ab las innombrables bellesas que de sa rica instrumentació naixen, de fixarse en l'originalitat de sos ritmes y en la elegancia de sas modulacions. Fet aixó s'arriba á 'l final y con coronament s'aplaudeix ab justicia 'l treball artístich.

Aixó 'l públich no ho ha fet pe 'ls motius que deixem exposats, y fins creyem no ho feu per seguir certas tendencias obstruccionistas manifestadas l'any passat en un de 'ls teatros de 'l passeig de Gracia.

D'altra manera no 's compren.

¡Lo públich que s'empassa *La preciosilla* y l'aplaudeix y l'aguanta encara de tant en tant, trobem naturalissim no aplaudeix *La cariñosa*.

Nosaltres no direm sia aquesta la obra més acertada de 'l mestre en la que hi ha posat en ella lo mes granat de sa imaginació; pero si direm cumplint los dictats de nostra conciencia, que si be és veritat no es de las de Bretón la mes valiosa, resulta de mes mérit que algunas que 's representan y son estrepitosament aplaudidas.... per la cloque.

L'execució indecisa la nit de 'l estreno, millorant en las successivas.

L'orquestra, pobre allavors y ara. Tindria d'ésser mes ruplerta en obras com la de que 's tracta.—FLORIDA.

Teatre Catalá-Romea.—Segueixen las representacions, contantlas per llenos, de la obra póstuma de 'n Frederich Soler, *Lo Compte l'Arnau* y segueixen també sent aplaudidíssimas las magnificas decoracions de 'l mestre Soler y Rovirosa.

Está en estudi la comedia en tres actes de 'n Teodoro Baró, titulada: *La nevada*.

De l'una y de l'altra 'n donarem conte á nostres lectors.

Posemnos á la rahó

Ocupacions personals nos privaren d'assistir, com volíam, á la reunió convocada per la Directiva de la societat coral Euterpe de Clavé, á 'l objecte de discutir y acordar los medis conduhents á que las composicions de nostre músich-poeta no siguin vengudas á cap casa editorial extranjera.

Pe 'ls periódichs hem sapigut que s'acordá y aixis se procedí 'l nomenament d'una comissió per gestionar la realisació de 'ls extrems á la discussió sotmesos.

Los individuos nombrats són tots ells actius, coneguts y respectabilíssims: alguns d'ells han donat probas de verdader entussiasme posant sempre que ha convingut, sa inteligencia á 'l servey de la causa *claverista*, no tenint ni 'l mes petit dupte de que si un recurs hi ha que posantlo en acció pot resoldre 's en favor de sa empresa, lo portarán á cap ab fermesa y rectitut, sens vacilacions ni reparos.

Aixó creyem y nostra característica llealtat á dirho 'ns obliga.

Pero 'ls individuos aludits ¿tindrán present los dos únichs aspectes de l'idea cardinal baix los punts de vista d'ésser sas resolucions beneficiosas las unas á la familia de 'l inspirat músich-poeta y las otras á la propagació y divulgació de las obras que portan lo sello especial de nostras estimadas cansons?

Molt s' ha dit y també s' ha escrit, que en aquet assumpto, s' hi mou 'l mateix element que ara fá uns dos anys lo negociaba desde 'ls sillons de nostre Ajuntament, fent treballs encaminats á que fos nostra corporació municipal la que adquirís, á un preu alsat, la propietat de las obras corals y orquestals de Clavé.

Molt s' ha dit també que aquest element no desisteix de son plan y que sens figurar ara en l' Ajuntament pero 'sent empleat de 'l mateix, no descansa, se remou per to indret, visita societats corals, posa en certs y determinats músichs sa influencia en pago de mercés en altre temps otorgadas, pera que coadjuvin á l' obtenció de son *desideratum*, aixó es, que nostre Ajuntament compri á la familia las obras de Clavé, per evitar aixis passin á una casa estrangera.

La Comissió á 'l efecte nombrada, estem segurissims, estudiará si és ó no és convenient per' la gloria y 'l profit de las obras de 'n Clavé y de sa familia, surtin de Catalunya sas composicions ó 's quedin entre nosaltres, punts que creyem dignes de consideració á 'l resòdrer en definitiva.

Nosaltres exposarem aquí nostre criteri cóm l' haguem exposat si 'ns hagués sigut posible assistir á la reunió.

Aceptada com á certa l' *existencia d' una casa estrangera* que compra las obras citadas y que, per lo tant, se proposa en lo desarrollo comercial, donarlas á conèixer, difundirlas, popagandisiantlas en las mil y una formas á que 's prestan las obras musicals, y mes en un país en que li tèn d' ésser completament nova la manera práctica y senzilla de tractar las veus, de preparar y resoldre 'ls efectes corals, com també li tèn de ésser nova l' essencia, l' ayre que dóna vida á l' expressió estètica de nostres cants, verdadera y gráfica manifestació de 'ls sentiments d' un poble de que n' están plens las obras de 'n Clavé, ab lo fi, únich dintre 'l negoci, de reintegrarse, en primer terme y lo mes prompte possible de la cantitat entret gada en concepte de compra y sumá després á aquesta, las majors ganancias fillas de la manera d' esplotá 'l negoci, ¿no sería mes beneficiós per' la familia, un de 'ls extrems apuntats per nosaltres, la venta de las obras citadas á la casa estrangera? Sí.

No duptem que nostra categòrica contestació fará extrany á més de quatre, y que la tindrán fins per una blasfemia. No, y mil vegadas no. Es filla de 'l convenciment íntim que tenim de 'l assumpto.

A la casa compradora se li presenta l' esplotació d' un negoci nou, sens competencia, podent presentar á la plassa element de venta segura, ja sia per la novetat de sa música com per lo simpátichs y atractívols assumptos de sos quadros y lo fácil de sa ensenyansa, ¿no hi ha, mes que probabilitats, seguritat plena, que no devallarà á 'l mesquí regateig, miras raquítics d' una mal entesa especulació, y que 'n donará mes, molt mes de lo que donar pót una casa ó una corporació catalana? ¿Quín negoci hi ha á fer ab las mentadas composicions á Catalunya, quant totas las societats corals en ella existentas posseheixen las mes cap de brot de 'l repertori?

Las contestacions precisas á las anteriors preguntas son las que 'ns han induhit á formular que per' la familia Clavé es preferible 's venguin sas obras á aquesta casa estrangera que las sollicita.

Anem ara, á dir quatre paraulas respecte de que si la venta tál com nosaltres proposem, respònt á l' estimació, á 'l amor que debem senti 'ls catalans per totas las cosas notables d' aquesta terra.

No hem de dir ni un mot de nostre catalanisme: l' hem

demonstrat altrás vegadas: ell nos dicta las presents ratllas.

A dotzenas de vegadas nos hem ocupat en elogi de nostras cansons populars, las mes ricas per sa varietat de ritmes, modulacions, cadencias, originalitat, etc. etc., condicions de que n' están ensopadas las obras de Clavé com resultancia de 'l estudi fet de nostres cants.

També hem dit que 'n Clavé era 'l millor músich de Catalunya per haverse creat un estil propi, personal, que de plé caracteriza sas composicions. Aixó y lo demés que és conseqüencia ho hem escrit moltíssimas vegadas, y per lo tant, ho sabem nosaltres y creyem ho saben tots los catalans.

¿Quí no coneix las obras de Clavé per haverlas sentit ó cantat? ¿Quí no ha saborejat la sabrosa mel de sas ricas originals cantarellas?

De Catalunya, ningú.

Nostre inolvidable amich Eduart Vidal y Valencia-no, diu:

*No basta sols l' honradesa,
es menester que lo nom
per tal la tinguí y la vèjia.*

Donchs nosaltres no 'ns hem de quedar contents en sapiguer l' inmensa riquesa que atesoran nostres cants; no 'ns hem de concretar en dir per millonéssima vegada, que Clavé en sas composicions se presentá com un verdader geni, etc. etc.; no; hem de procurá que 'ls de fora casa sápigán y las coneguín per medi de 'l estudi, que tot quant s' ha dit de 'n Clavé com á músich y poeta, no son elogis dictats per l' amistad ó 'l patriotisme portat á 'l últim grau de 'l superlatíu; no són paraulas vanas, faltadas de base de demostració, no; sino que junt á nostras laudatorias paraulas acompanyem, com á pesa de convicció, las partituras que las han dictadas perque 'ls de fora casa, tribunal sever y despullat, de tota passió parcial, emiteixi son veredicta sancionant nostras apreciacions.

Creym, donchs, que també, per patriotisme, deuen ésser vengudas á la casa estrangera que los sollicita, las composicions de J. A. Clavé.

Pensant y escribintho aixis estem dintre la rahó; de altra manera es donar lloch á sospitar en l' influencia maquiavélica de 'l exconcejal á 'l comens aludit.

¿Se posará á la rahó la Comissió nombrada á 'l efecte? Veurem.

ARMANDO DE LA FLORIDA.

LO CATALÁ ès la mare de las llenguas

Per probarlo copiem lo següent de *La Veu de Catalunya*.

«Xino.—¿Quín fou el sant gay que tens al estanch? Com que tinch tanta sanch á las cinch tinch són.

Tinch cinch fills tísichs y prims y amichs íntims vint-i-cinch.

Siamés.—Teta tonta, tanta tinta tota t'unta.

¿En quin tinté te tinta, Antón?

Aquest estúpit ha escupit en un tupí que está tupit.

Mandinga.—Els encenalls s' empassan per las sanelas.

Las bagassas malaltisas s' esllavissan sachsejant.

Estich pensant de quant ensá s' han esquinat els cinchcents sachs.

Zulú.—Setze agutzils s' han enmatzinat ab brots d' etzevara.

Ab xerigot els noys s' esquitxan.

Si el butxi butzina, esbótzali l' atzarola.

Egipci.—Donc gola al cayre del pedrís.
No rameni, tafané, si no 'l faré aná d; oros.
Tot lo mèu se 'n va en missas ó ciris.
Turcomá.—Si és tova costa calés.
Dins del cove hi ha caragolets molts cars.
Sanscrit.—Com qu' ha de rajá, fássimela barata.
La madrasa y sa mare m' han escrit que l' ase brama.
Azteca.—¿Está feta l' escala? Guáytila, pórtili, cuyti.
Quan en Quico xiscla, la Tecla xiula.
El baylet del bútzem cala piulas.
Estripali el caixal xich á la mula.
A pí xich escala no cal; si cal, duli.
Euskar.—Ab el casco se súa.
M' has arrencat la cúa de la grúa.
Un sagnarreta se m' agarra.
¿Oy que van enrera els esgnerrats?
Arri, bagarra, ne me la carreguis.
Hebreu.—En raca 'l sabatot rebech.
¿Qué hi fas? Agafarne un es lo que 't toca.
¡Carat, quin rot!
Nostramo ¿trech l' aca?
La traca s' atraca.
Arabe.—Ab las alicatas ben segú fem marinyachs.
Ola, Laya, volém oli.
Bnfá no fa fi.
Anant á la babalá li han esqueixat la bufanda.
Ala, baliga balaga, ves á capdellar fil fi.
Siriach.—Un germanastre den Bonastre diu que ha
atrapat un pollastre.
En Fabra te una cabra sota cad' abre.
Grech.—El gos s' esgarrifa de tocar l' ós calent.
¡Que ética está la Tonal
A cal Hipólit no hi ha que anarhi.
¿Qu' es bo escumá vi ab espátula?
Quan arrenqui la bullida pénjala als calamástechs.

(Acabaré.)

Rápidas (*)

LXXV

Con su cetro ó palitroque
de cascabeles con fleco
y cabeza de muñeco,
rie y grita hasta el disloque
sin que quede boquiseco.

Con la máscara quitada
y libre el rostro, hace gala
de su burlona y osada
sonrisa y de su mirada
que otra en lasciva no iguala.

Descocado se presenta,
vegeta en perenne orgia,
del deleite se alimenta
y como blasón ostenta
la sátira mas impia.

Ni sensatez, ni cordura
tan siquiera por asomo
nunca en sus actos figura,
que es el Rey de la locura
el Carnaval, el dios Momo.

José MARTRUS.

Saló de descans

Están organizadas las funciones qu' en la próxima
Quaresma 's donarán en lo teatro del Liceo.

Figura com á director lo reputat Mtre. Nicolau.

S' executarán las mellors obras de 'l repertori clás-
sich y modern.

També 'ns han dit, cosa qu' no creyem, hi cooperarç
la societat *L' Orfeo Catalá* en alguns ó en tots los con-
certs que 's donguin.

(*) En la *Rápida* LXXIV de 'l número anterior, lo vers
que diu: «los amigos desfilando» déu llegirse: «los amigos
desfilando.»

Si resulta cert no 'ns faltarán *Credos, Benedictus, Sanctus, Agnus*, barrejats ab *Los segadors, L' emigrant* y.... 'l *Noy de la mare*.

¡Ja 'ns ha caygut bona plepal!

—La companyia d' ópera y sarsuela espanyola que ab
tant aplauso actuá l' any passat en lo teatro de 'l Tívoli,
té la contracta pér aquest, estrenant en la funció inau-
gural la aplaudidíssima obra de 'l Mtre. Chapi: *La cara*
de Dios.

Resulta, donchs, no ésser cert lo próxim estreno de
dita obra en un renombrat teatro de nostra capital.

—Proximament sortirá *La Ilustració llebantina*, revis-
ta dezenal d' arts, ciencias, literatura y actualitats.—Com-
pendrá 'l moviment intelectual y polítich del 'l mon enter,
y particularment, de Catalunya, Valencia, Mallorca
y Rosselló.

Estará á l' altura de las millors extrangeras.

Nos alegrem mólt de la aparició de aquet nou períod-
dich.

Solució á la xarada de 'l número anterior: CURSIVA.

Imp. de Pujol y C.—Tallers, 45, Barceloça.

BANCO VITALICIO DE ESPAÑA

La Previsión y Banco Vitalicio de Cataluña

Compañías de seguros sobre la vida, reunidas

GARANTIAS

CAPITAL SOCIAL.	Ptas.	15.000,000
RESERVAS.	»	9.800,634
Capitales asegurados desde la fundación de las compañías hasta 30 de Junio de 1898.	»	211.278,772'82
Pagado por siniestros, pólizas vencidas y otros conceptos hasta igual fecha.	»	14.471,501'55

Esta Sociedad se dedica á constituir capitales para la formación
de dotes, redención de quintas y demás combinaciones análogas,
rentas vitalicias inmediatas ó diferidas y seguro de capitales paga-
deros á la muerte del asegurado.

REPRESENTACIONES EN TODA ESPAÑA

Domicilio social: Ancha, 64.—Barcelona

ARCHIVO LIRICO-DRAMATICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

Toalla FRINÈ

Són ús hermojeja 'l rostre, absorveix
la grassa del cutis, treu las arrugas, con-
trau 'l poro de la epidermis y evita las
tacas, borró y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tresor per conser-
var la dentadura neta, forta y esmaltada
desapareixent ab son ús lo sarro y l' es-
corbut.

Se ven en totas las perfumerías

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❁ JUAN AYÑÉ ❁

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.